

ОДБРАНА

Специјални прилог 100

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ

Универзитет одбране

Знање као бренд

Три године од оснивања, интеграцијом својих образовних целина, Војне академије и Медицинског факултета ВМА, обогаћивањем и развојем њиховог наставничког и научноистраживачког рада, свестранијим коришћењем постојећих ресурса и глобалним повезивањем с универзитетима у региону и шире, Универзитет одбране конкурише за једно од водећих места на тржишту образовања, посебно кад је реч о садржајима у области одбране и безбедности

Савремени токови и убрзани процеси у друштву и безбедносном окружењу Републике Србије имплицирали су потребу за темељном реформом војног образовања. Потреба за унапређењем области војног образовања и његовим усклађивањем са системом образовања Србије довела је 2007. године до формирања радног тима коме је поверен задатак да испита могућности акредитације војних високошколских установа, уважавајући пројектоване потребе и могућности система одбране, уз тежњу да се повећа ефикасност образовног процеса.

Радни тим израдио је Иницијални материјал за акредитацију Универзитета одбране као високошколске установе у октобру 2007. године у коме је, између осталог, предложио оснивање Универзитета одбране. Примарни циљ оснивања Универзитета био је да се високошколској установи, односно факултетима који би били у његовом саставу, обезбеди да Војска Србије добија школован кадар у складу с захтевима за профилем официрског кадра који јој је потребан. При томе, циљеве и задатке школовања будућих официра и њиховог каснијег усавршавања требало је довести у везу с по-

требама Војске, а циљеве и структуру студијских програма ускладити с њеним мисијама и задацима, али и захтевима болоњског процеса.

Циљеви оснивања и акредитација

Уласком у састав Универзитета као високошколске установе, планирани ефекти оснивања Универзитета одбране састојали су се у томе да високе војне школе наставе и прошире своје образовне активности, облике и нивое школовања и усавршавања за потребе Војске Србије и система одбране у целини, и да уједно испуњавају услове које прописује Закон о високом образовању Републике Србије. Сходно томе, постојеће војне високошколске установе требало је да се преформирају, а затим да се установи Универзитет одбране као акредитована високошколска установа која би остваривала студијске програме на свим нивоима студија у складу с Законом о високом образовању и специфичностима система одбране.

Акредитација војних високошколских установа и хармонизација војнообразовног система са системом образовања у друштву одвијала се у две фазе: у првој су акредитовани студијски програми првог и другог нивоа студија и интегрисане академске студије медицине, али и Војна академија и образовни капацитети ВМА као високе школе академских студија. У другој фази, акредитовани су студијски програми трећег нивоа студија, Универзитет одбране и Војна академија и Медицински факултет ВМА као високошколске јединице Универзитета одбране.

Акредитација Војне академије и ВМА обављена је у периоду од октобра 2008. до марта 2009. године. Војна академија поднела је захтев за акредитацију пет студијских програма на основним академским студијама и четири на мастер академским студијама. Војномедицинска академија поднела је захтев за акредитацију студијског програма интегрисаних академских студија медицине. Сви студијски програми обе установе акредитовани су Одлуком Комисије за акредитацију и проверу квалитета од 1. јула 2009. године. Истовремено, Војна академија акредитована је као Висока школа академских студија, а образовни капацитети Војномедицинске академије акредитовани су као Висока школа ВМА.

Војна академија добила је Уверење о акредитацији 27. марта 2009, а Висока школа ВМА – 24. априла 2009. године. Школовање кадета по новим студијским програмима отпочело је у Војној академији у школској 2008/2009. години, а у Високој школи ВМА – у школској 2009/2010. години.

Чином акредитације тих установа и њихових студијских програма, створене су претпоставке да се у наредној фази

Конститутивна седница Савета Универзитета одбране

акредитације пројектује школовање официрског кадра на трећем нивоу студија, у сва три научна поља, да се акредитује Универзитет одбране и високошколске јединице у његовом саставу и да Влада Републике Србије донесе одлуку о формирању Универзитета одбране.

Ради развијања трећег нивоа студија, који подразумева акредитацију докторских академских студија, било је неопходно да се створи нова организациона структура војних високошколских установа, која би подржавала тај процес. Уважавајући одредбе Закона о високом образовању, које дефинишу да академске студијске програме на свим нивоима студија остварује високошколска установа која има статус универзитета, приступило се процесу акредитације и оснивања Универзитета одбране. За акредитацију студијских програма трећег нивоа студија, Војна академија припремила је за акредитацију два студијска програма – Менаџмент у одбрани, у области друштвено-хуманистичких наука, и Војномашинско инжењерство, у области техничко-технолошких наука. Медицински факултет ВМА припремио је за акредитацију студијски програм Биомедицина у области медицинских наука.

Акредитацијом докторских академских студија у друштвено-хуманистичком, техничко-технолошком и медицинском пољу створене су претпоставке, најпре, за акредитацију Универзитета одбране с његовим високошколским јединицама, Војном академијом и Медицинским факултетом ВМА, а затим и за оснивање Универзитета одбране. Иако представља део паралелног процеса, у том периоду акредитовани су Војна академија и Медицински факултет ВМА као научноистраживачке организације.

Универзитет одбране акредитован је ради обједињавања делатности високог образовања и научног истраживања у области система одбране у једну функционалну организа-

циону целину, те њихово укључивање у систем високог образовања Републике Србије. Истовремено, с Универзитетом одбране акредитоване су и његове две организационе целине – Војна академија и Медицински факултет ВМА. Уверење о акредитацији високошколске установе Универзитета одбране – Војномедицинска академија издато је 24. марта 2009, уверење о акредитацији Универзитета одбране – Војна академија издато је 27. марта 2009, док је Уверење о акредитацији Универзитета одбране издато 30. априла 2010. године. Дозвола за рад Универзитету одбране издата је 26. априла 2011. године.

Оснивање и доношење статута

Универзитет одбране у Београду основан је Одлуком Владе Републике Србије 24. фебруара 2011. године. Према тој одлуци, Универзитет је самостална високошколска установа, која обавља делатност високог образовања на академске студијама првог, другог и трећег степена, из више научних области, у оквиру образовно-научних поља медицинских наука, техничко-технолошких и друштвено-хуманистичких наука. У оквиру тих делатности, Универзитет обавља и научноистраживачки рад у основним, примењеним и развојним истраживањима, која су у функцији унапређења и осавремењавања наставе у области система одбране.

Указом председника Републике од 15. фебруара 2011, за првог ректора Универзитета одбране постављен је генерал-мајор професор др Миодраг Јевтић с Војномедицинске академије.

Сходно владиној одлуци, Универзитет чине Војна академија и Војномедицинска академија. Војна академија је високошколска установа са својством правног лица, која изводи акредитоване студијске програме у пољу техничко-технолошких и друштвено-хуманистичких наука. Војномеди-

цинска академија је високошколска установа са својством правног лица, која изводи акредитоване академске студије у пољу медицинских наука. Универзитет у свом саставу може имати и научноистраживачке организације, у складу с прописима који уређују научноистраживачку делатност, у складу са статутом Универзитета.

Универзитет има орган управљања, орган пословођења, стручне органе и Студентски парламент. Орган управљања Универзитета јесте Савет Универзитета.

Статутом Универзитета одбране уређују се унутрашња организација, делатност и пословање, правни статус и положај организационих јединица, студије и студијски програми, упис на студије и правила студија, наставничка и сарадничка звања и услови за њихов избор, органи и тела Универзитета, њихов састав, избор и начин рада и остала питања од значаја за рад.

Према том највишем општем акту, Универзитет одбране је самостална високошколска установа која обавља делатност високог образовања на академским студијама првог, другог и трећег степена, из више научних области, у оквиру образовно-научних поља друштвено-хуманистичких, техничко-технолошких и медицинских наука. У оквиру делатности високог образовања, Универзитет обавља и научноистраживачки рад у основним, примењеним и развојним истраживањима која су у функцији унапређења и осавремењавања образовања у систему одбране.

Након усвајања Статута Универзитета одбране, Комисија за акредитацију и проверу квалитета установила је да су „испуњени сви услови да се у уверењу о акредитацији високошколске установе од 24. марта 2009. изврши измена назива установе Универзитет одбране – Војномедицинска академија у Универзитет одбране, Војномедицинска академија – Медицински факултет”. Министарство просвете и

науке издало је Медицинском факултету ВМА дозволу за рад, ради остваривања интегрисаних, специјалистичких и докторских академских студија из образовно-научне области медицинских наука.

Универзитет одбране интегрише функције високошколских јединица у свом саставу тако што интегрише њихову образовну и научноистраживачку делатност, обезбеђује њихово јединство и усклађено деловање, утврђује заједничку политику и заједничке развојне планове високошколских јединица у свом саставу, обезбеђује мобилност кадета, студената и наставника Универзитета, контролу и унапређење квалитета и конкурентност наставног, научног и стручног рада, осигурава ра-

Седница Савета Универзитета одбране

ционално коришћење људских и материјалних ресурса и интегрисање и остале функције у складу с законом и Статутом.

Једну од својих најважнијих функција, интегративну, Универзитет остварује тако што утврђује јединствене стандарде за формирање базе података свих јединица и служби, реализује стратешко планирање, доноси студијске програме, обезбеђује контролу квалитета, уређује политику уписа, регулише избор у звања наставника, затим, издаје дипломе, организује и реализује међународну сарадњу и обезбеђује стручни и професионални развој и ангажовање наставника и сарадника, те формира и развија јединствени информациони систем. Одмах после оснивања, Универзитет одбране укључен је у Конференцију универзитета Републике Србије (КОНУС), што је имало значајне импликације на унапређење наставно-научне делатности Универзитета.

Осим Статута Универзитета одбране и Статута високошколских јединица, за несметано функционисање органа Универзитета било је неопходно да се донесе низ општих аката, међу којима и бројних правилника, пословника, стратегија, кодекса... Стратегија обезбеђења квалитета, као највиши акт у области обезбеђења квалитета, усвојена је на седници Савета Универзитета одбране 27. јуна 2012. године. Сенат, највиши стручни орган Универзитета одбране, усвојио је на својим седницама чак 19 нормативних аката.

Савет

Савет Универзитета одбране представља орган управљања високошколском установом. Има 17 чланова, од којих 11 бирају високошколске јединице у саставу Универзитета, три члана бира Кадетски парламент Универзитета, а три члана, у име оснивача, именује Влада Републике Србије, на предлог Министарства одбране.

Мандат чланова Савета Универзитета траје три године – почев од дана одржавања конститутивне седнице, осим представницима кадета чији мандат траје годину. Од конституисања до краја 2013. године, Савет Универзитета одбране одржао је три седнице.

Ректор

Ректор Универзитета одбране руководи радом Универзитета. Њега, на предлог министра одбране, поставља председник Републике из реда редовних професора Универзитета, у складу с Законом о Војсци. Мандат ректора траје три године, с могућношћу једног поновног именовања. Он је самосталан у обављању послова из свог делокруга и за свој рад одговара Савету Универзитета, министру одбране и председнику Републике.

Ректору у обављању послова помажу проректори, генерални секретар, Колегијум, Ректорски колегијум и Колегијум секретара високошколских јединица у саставу Универзитета.

Универзитет има три проректора који се именују из реда редовних и ванредних професора Универзитета. Њих име-

Шема организације

нује и разрешава министар одбране на предлог ректора, на мандатни период од три године, а најдуже до краја мандата ректора Универзитета, с правом још једног избора.

Универзитет има и кадета проректора, кога на предлог Кадетског парламента бира и разрешава ректор, на мандатни период од једне године, с правом још једног избора.

Стручни органи

Стручни органи Универзитета одбране јесу Сенат и стручна већа Универзитета, која одлучују о питањима од интереса за реализацију наставе и научноистраживачког рада. При расправљању, односно, одлучивању о питањима која се односе на обезбеђење квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова, у стручним органима и њиховим телима учествују представници кадета и студената који чине до 20 одсто чланова. Стручни органи у свом раду могу формирати комисије.

Сенат

Сенат Универзитета одбране је највиши стручни орган Универзитета, који има 13 чланова. Чине га декани високошколских јединица и, по правилу, четири редовна професора из Војне академије и три редовна професора с Медицинског факултета ВМА. Чланове Сената представнике високошколских јединица бирају већа високошколских јединица. Ректор и проректори су чланови Сената, ректор Универзитета председава седницама.

Мандат чланова Сената износи три године, осим представницима кадета чији мандат траје годину, у складу с законом и Статутом. Сенат пуноважно ради и одлучује ако седници присуствује више од половине чланова. Одлучује већином гласова укупног броја чланова. Одлуке доноси јавно. Рад Сената ближе се уређује Пословником о раду.

Потписивање сјоразума о сарадњи с Универзитетом одбране Чешке

Од конститутивне седнице (9. децембар 2011) до краја јануара 2014. године одржане су 23 седнице Сената. Једна од најзначајнијих његових активности јесте избор у звања наставника. У протеклом периоду изабрано је 39 наставника Војне академије и 27 наставника Медицинског факултета ВМА.

Осим избора у звања наставника, Сенат је одлучивао о поступцима нострификације диплома и о одобравању докторских дисертација. Сенат је одобрио укупно осам захтева за израду докторских дисертација, од чега четири на Војној академији и четири на Медицинском факултету ВМА.

Стручна већа

Стручна већа Универзитета одбране формирају се за обављање одређених послова из одговарајуће научне и стручне области утврђене у оквиру образовно-научних поља. Универзитет је до сада формирао стручна већа за друштвено-хуманистичке, техничко-технолошке и медицинске науке.

Стручно веће има пет или седам чланова, који се бирају из реда ванредних и редовних професора високошколских јединица у саставу Универзитета. Када стручно веће разматра о питањима из надлежности студирања кадета, у раду одговарајућег стручног већа учествује и представник кадета. Председника и чланове стручног већа именује ректор, на предлог декана високошколских јединица у саставу Универзитета, по областима. Мандат председника и чла-

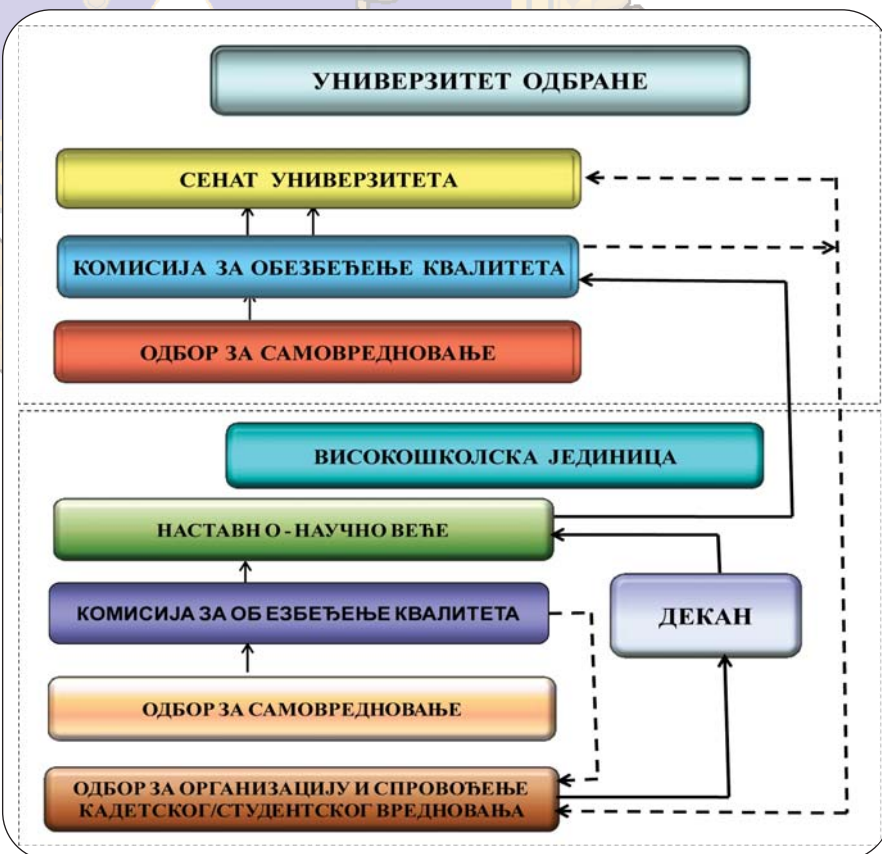
нова стручног већа траје три године, осим представницима кадета, чији мандат траје годину.

Мандат чланова стручних већа Универзитета траје три године, а кадетима годину од дана конституисања стручних већа.

Од конститутивне седнице (24. јануар 2012) до краја 2013. године одржано је 17 седница Стручног већа за друштвено-хуманистичке науке, 15 седница Стручног већа за техничко-технолошке науке и 12 седница Стручног већа медицинских наука.

Комисија за обезбеђење квалитета

Комисија за обезбеђење квалитета образована је ради обезбеђења квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступака за обезбеђење квалитета. Има девет чланова – шест из реда наставног особља, на предлог високошколских јединица Универзитета, два из реда кадета, на предлог Кадетског парламента Универзитета и једног члана који се бира из реда ненаставног особља. Мандат чланова Комисије траје три године, осим представницима кадета, чији мандат траје годину.

Систем обезбеђења квалитета

Од конституисања Комисије за обезбеђење квалитета (20. децембра 2011) до краја децембра 2013. године одржано је 14 седница тог тела Универзитета одбране.

Кадетски парламент

Кадетски парламент Универзитета одбране је орган преко којег кадети остварују права и штите своје интересе на Универзитету. Има 15 чланова. Кадетски парламенти високошколских јединица у саставу Универзитета, сваке године, тајним гласањем бирају 12 кадета Војне академије и три кадета Медицинског факултета ВМА. Мандат чланова Кадетског парламента траје годину дана, од дана конституисања.

Формирањем тог тела створене су претпоставке за укључивање представника кадета у Студентску конференцију Универзитета Србије (СКОНУС), која представља највише студентско представничко тело у Републици. Тим чином додатно се доприноси даљој хармонизацији војнообразовног процеса с академском заједницом Србије.

У Ректорату Универзитета одбране 15. децембра 2011. одржана је конститутивна седница првог сазива Кадетског парламента, којом је председавао ректор Универзитета.

На тој седници размотрени су и једногласно усвојени предлози Пословника и Правилника о раду Кадетског парламента. Конститутивна седница другог сазива Парламента, којом је председавао кадет проректор, одржана је 27. новембра 2012, док је конститутивна седница трећег сазива одржана 25. октобра 2013. године.

Квалитет високог образовања на Универзитету одбране представљају субјекти, систем квалитета и мере за његово обезбеђење, засноване на стандардима и поступцима обезбеђења квалитета, прописаним одговарајућим нормативним актима у Републици Србији. Универзитет обезбеђује квалитет високог образовања у складу с међународно прихваћеним документима у области високог образовања, *Законом о високом образовању*, нормативним актима у области акредитације, самовредновања и спољашње провере квалитета студијских програма и високошколских установа, *Стратегијом обезбеђења квалитета* и осталим актима Универзитета и високошколских јединица.

Стратегија обезбеђења квалитета јесте стратешки развојни документ из области обезбеђења квалитета целокупног процеса високог војног образовања на Универзитету одбране и на високошколским јединицама у његовом саставу, који трајно опредељује Универзитет и високошколске јединице да непрекидно и систематски раде на унапређењу квалитета.

Нормативну основу контроле и обезбеђења квалитета чине Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма, Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа.

Када је реч о систему обезбеђења квалитета, Универзитет одбране и високошколске јединице у његовом саставу изграђују организациону структуру за обезбеђење квалитета. Они својим статутима утврђују послове и задатке наставника, сарадника, кадета/студената, стручних органа, катедри и комисија за обезбеђење квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступака и културе за обезбеђење квалитета. Универзитет одбране и високошколске јединице имају формално успостављено тело – Комисију за обезбеђење квалитета с конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета на Универзитету и високошколским јединицама.

Универзитет одбране утврђује стандарде и поступке за обезбеђење квалитета свога рада, који су доступни јавности. Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Универзитета. Поступци за обезбеђење квалитета утврђују се посебно за сваку област и њима се на детаљан начин уређује поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета Универзитета одбране. Универзитет је обавезан да стандарде и поступак за обезбеђење квалитета учини доступним наставницима, кадетима/студентима и јавности. Универзитет периодично преиспитује и унапређује стандарде и поступке за обезбеђење квалитета.

Самовредновање

Самовредновање на Универзитету одбране одвија се према *Закону о високом образовању*, *Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа*, *Стратегији Универзитета одбране* и *Правилнику о самовредновању Универзитета*. *Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа* садржи 14 стандарда за самовредновање и оцену квалитета високошколских установа.

Циљ самовредновања јесте да, на основу одговарајућих показатеља и прикупљене документације, извештаја Одбора

МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА НА УНИВЕРЗИТЕТУ ОДБРАНЕ

Мере за обезбеђење квалитета

за спровођење самовредновања и Комисије за обезбеђење квалитета високошколских јединица и Универзитета одбране, наставно-научна већа високошколских јединица и Сенат Универзитета доносу одлуку о испуњености стандарда за самовредновање и оцени квалитет студијских програма, наставе и услова рада на високошколским јединицама и на Универзитету.

На предлог Комисије за обезбеђење квалитета, Сенат Универзитета одбране донео је три одлуке значајне за одвијање процеса самовредновања на Универзитету и високошколским јединицама у његовом саставу. Учесници у поступку самовредновања су одбори за самовредновање високошколских јединица и Универзитета одбране, наставно-научна већа високошколских јединица, комисије за обезбеђење квалитета високошколских јединица и Универзитета и Сенат Универзитета одбране.

Научноистраживачка делатност

Научноистраживачка делатност Универзитета одбране неодвојива је од високог образовања и представља законску обавезу свих универзитета у свету. Она обухвата научноистраживачки рад, односно рад на научноистраживачким пројектима и рад на развоју научноистраживачког подмлатка, чиме се обезбеђује континуитет у стварању универзитетских наставника. Неодвојивост научноистраживачке делатности и високог образовања обезбеђује праћење развоја научних сазнања и потреба оних сегмената друштва за које се школују кадрови, стицање услова за изборе у звања наставника и услова за докторске студије. Између осталог, универзитети нису препознатљиви по лепим предавањима, броју студената и издатих диплома, већ по достигнутим научним

результатима, што је кључни критеријум по којем се врши њихово академско рангирање у свету.

Универзитет одбране има своју унутрашњу организацију научноистраживачког рада, која је у складу са Статутом Универзитета регулисана посебним правилником, којег немају остали универзитети у Србији. Израда *Правилника о научноистраживачком раду* била је неопходна зато што прописи који регулишу ту област у систему одбране, донети пре више година, не препознају неодвојивост научноистраживачке делатности и високог образовања и зато што се научноистраживачки пројекти Универзитета одбране, за разлику од осталих универзитета у Србији, финансирају из буџета Министарства одбране.

Јасно дефинисани критеријуми за руководиоце и чланове научноистраживачких тимова обезбеђују предуслове за успешну реализацију научноистраживачких пројеката, а критеријуми успешности које је усвојио Сенат Универзитета одбране исказани су сциентометријским показатељима о часописима у којима су публиковани радови из пројеката. Успешност научноистраживачких пројеката посебно се цени и по одбрањеним докторским дисертацијама, али и по броју студената докторских студија, који се укључују у поједине пројекте. Поред тога, критеријуми успешности повезани су с критеријумима за изборе у звања наставника и с условима које докторанд мора да испуни пре јавне одбране докторске дисертације. Тиме је научноистраживачка делатност Универзитета одбране добила препознатљиву повезаност с високим образовањем.

Војна академија и Медицински факултет ВМА Универзитета анализирали су у претходном периоду стање у тој области, на основу чега је 2012. године сачињен и први План научноистраживачке делатности на Универзитету одбране. Научноистраживачки пројекти планирају се на период од најмање три године, а Сенат Универзитета одобрава

Додела докторских диплома у Универзитету одбране

пројекте, руководиоце и састав истраживачких тимова. Тако одобрени планови достављају се носиоцу функције научноистраживачке делатности Министарства одбране. На основу испуњености критеријума успешности, уз претходно мишљење стручних већа, Сенат доноси одлуку о евентуално предложеном наставку истраживања.

Тренутно се на Универзитету одбране реализује 40 научноистраживачких пројеката – четири у области друштвено-хуманистичких, 11 у области техничко-технолошких и 25 у области медицинских наука. У њиховој реализацији ангажовано је 318 лица, која испуњавају услове за истраживаче, у складу с *Законом о научноистраживачкој делатности Републике Србије*. Из научноистраживачких установа изван система одбране, на пројектима Универзитета ангажована су 53 истраживача и 40 припадника система одбране који се налазе на докторским студијама.

Специфичности високог војног образовања, између осталог, огледају се и у томе да се значајан број ужих образовно-научних области не изучава на факултетима у грађанству, већ само на високошколским јединицама Универзитета одбране. То практично значи да је на Универзитету неопходно применити све расположиве могућности за развој научноистраживачког подмлатка. С тим циљем, у Ректорату Универзитета одбране оформљен је Центар за развој научноистраживачког подмлатка, у чији су рад укључени представници Кадетског парламента. Циљеви Центра јесу да кадети на свим студијским програмима основних студија ближе сагледају научна истраживања, разлике између науке и струке, методе које наука користи у долажењу до нових сазнања, те да им се предоче могућности за укључење у научноистраживачки рад на Универзитету одбране.

Анонимна анкета, спроведена са 482 кадета на основним студијама, показала је да је половина анкетираних заинтересована да о научноистраживачком раду сазна нешто више, а као најприхватљивији начин означени су креативне радионице, семинари и популарна предавања. Крајем 2013. године одржана су предавања о науци и псеудонауци, а у 2014. години биће организоване радионице и семинари. Поред тога, кадети Универзитета одбране учествовали су већ са својим радовима на неколико студентских конгреса.

Издавачка делатност

Издавање уџбеника за потребе реализације студијских програма на Универзитету одбране значајан је чинилац ква-

литета исхода образовног процеса. Чињеница да у систему одбране постоји организована издавачка делатност, био је основ да се *Правилником о уџбеницима* уреде питања појединих фаза те делатности, у складу с захтевима стандарда у високом образовању.

Будући да издавање уџбеника Универзитета одбране представља наставак делатности која је реализована и пре његовог оснивања, у фази израде и посебно рецензије уџбеника уведене су новине, које би требало да допринесу побољшању квалитета наставно-образовне литературе. За све наставнике и сараднике високошколских јединица Универзитета издата је и брошура „Како издати уџбеник“, са свим потребним упутствима о планирању, изради, рецензијама и техничкој припреми рукописа.

Универзитет одбране добио је статус суиздавача с Медија центром „Одбрана“, а Сенат Универзитета усвојио је идејно решење корица уџбеника, које публикованим уџбеницима даје препознатљив идентитет Универзитета одбране.

У прошлој години издато је 16 уџбеничких наслова, а још шест је спремно за предају у 2014. години. Интензивно се ради на анализи постојећих и потребних уџбеника за све

Посећа шима НАТО-а Универзитету одбране

студијске програме, што ће бити основ за израду наредних планова и утврђивање приоритета у издавању.

Међууниверзитетска и међународна сарадња

Од оснивања Универзитета одбране до данас, велика пажња придаје се развоју и унапређењу међууниверзитетске и међународне сарадње. Успостављене су стручне и научне везе с образовним институцијама у земљи и с више сродних универзитета у региону и у свету. Потписани су, и

већ се реализују, споразуми о сарадњи са свим државним универзитетима у нашој земљи. Универзитет одбране је интегрални члан КОНУС-а. Партнерски учествује у бројним националним и међународним научноистраживачким пројектима. Представници других универзитета с којима Универзитет одбране сарађује јединствени су у оцени да је формирањем и развојем Универзитета знатно ојачана академска заједница Србије.

Универзитет одбране потписао је 12 споразума о сарадњи с домаћим и иностраним универзитетима. Делегација Универзитета одбране била је у посети или у узвратној посети бројним војнообразовним институцијама у региону и у свету.

У протеклом периоду наш универзитет посетило је више државних и војних делегација из различитих земаља света, што је још једно сведочанство да је војно школство постало препознатљив бренд Министарства одбране у земљи и свету.

Информациони систем

Информациони систем Универзитета одбране (ИСУО) представља један од кључних елемената укупног функционисања Универзитета и заједничку интегративну основу за предстојеће процесе у његовом даљем развоју. На тај начин подигнут је степен синергије између Ректората и високошколских јединица у заједничком раду и сарадњи у процесу подршке образовања и истраживања. Овај систем је

развијен захваљујући веома доброј сарадњи са Електротехничким факултетом Универзитета у Београду.

Намењен за праћење и организовање наставног процеса, администраирање података везаних за студенте и наставнике, организацију наставног плана и програма, испитних рокова, електронских седница, те осталих процеса који се јављају у раду Ректората и високошколских јединица – Војној академији и Медицинском факултету ВМА – ИСУО реализован је употребом „Јава ВЕБ“ технологија и складишта података отвореног кода у рачунском центру Електротехничког факултета и рачунском центру Универзитета у Београду и прилагођен потребама Универзитета одбране. Имајући у виду услове рестриктивног буџетирања, Ректорат Универзитета одбране определио се за увођење информационог система који се заснива на отвореном коду, омогућавајући његов даљи развој и усавршавање без додатних трошкова за софтверске лиценце. Такође, само у протекле две године, од када се реализују електронске седнице и спроводи анкета кадетна на Универзитету, постигнуте су знатне уштеде у папиру.

Правци развоја

Универзитет одбране, као део образовног и научног система Републике Србије, опредељен је да настави реализацију образовног процеса и научноистраживачке делатности у областима од интереса за одбрану и осталим областима од значаја за достизање потребних способности припад-

Референци за информатичку подршку са тимом ЕТФ у Београду

ника система одбране, у складу са делокругом и надлежностима Министарства одбране и мисијама и задацима Војске Србије.

Акредитацијом студијских програма на свим нивоима студија, сталним унапређењем образовног процеса и метода научноистраживачког рада, развојем планова и програма развоја научноистраживачке делатности и моделовањем система високог војног образовања, оствариваће се допринос унапређењу квалитета свих интегративних функција Универзитета одбране. У вези с тим, Универзитет ће извршити организациону и функционалну интеграцију високошколских јединица – Војне академије и Медицинског факултета ВМА – и укључити у свој састав војнонаучне установе и Универзитетску библиотеку. На тај начин заокружиће се организациона и функционална основа универзитетског де-

ловања и у потпуности имплементирати Одлука Владе Републике Србије о оснивању Универзитета одбране.

Школовањем и усавршавањем у војнообразовним установама обезбедиће се пројектоване потребе система одбране Републике Србије за кадром одговарајућег профила. Такође, један од важнијих приоритета јесте и обезбеђење наставног и научноистраживачког кадра за потребе Универзитета одбране и научноистраживачких организација у систему одбране.

Реализацијом основних, интегрисаних, мастер, специјалистичких и докторских академских студије на Универзитету одбране, на различитим студијским програмима, кадетима и слушаоцима нуде се основе за будући научноистраживачки рад. Посебно талентовани и заинтересовани кадети окупљаће се у Центру за развој научноистраживачког подматка Универзитета, чијим радом руководи проректорат за научноистраживачку делатност.

Међу значајним приоритетима јесте и наставак развоја критеријума за селекцију и избор кандидата за будуће наставнике и истраживаче на Универзитету одбране. Такође, битан приоритет развоја система војног образовања и научноистраживачке делатности јесте и усклађивање са стандардима и принципима који важе у овој области у земљама чланицама Програма *Партнерство за мир*, као и стандардима и принципима болоњског процеса.

Схватајући образовање као бедем одбране и мост сарадње, Универзитет одбране наставиће да унапређује међународне и међуниверзитетске односе, чиме ће развијати и своју свест о универзалним вредностима, које важе у области образовања и у осталим државама и регионима.

ВОЈНА АКАДЕМИЈА – ИЗВОР ЗНАЊА И ВЕШТИНА

Војна академија је образовно-научна установа Универзитета одбране Министарства одбране Републике Србије намењена школовању официра за потребе свих родова и служби, у складу с мисијама и задацима Војске Србије.

После више од 160 година успешног развоја војног школства, Академија је у оквиру реформе система одбране наше земље опредељена за потпуну интеграцију у систем високог школства Србије, за непрекидно праћење и изучавање искустава војног школства земаља у региону, земаља чланица Програма *Партнерства за мир*, те за очување свих досадашњих вредности стечених у дугој и богатој традицији војног школства Србије.

Изменама и сталном доградњом студијских програма и увођењем бројних нових садржаја у образовни процес, Војна академија оспособљава официре за све три мисије Војске – одбрану отаџбине, учешће у мировним операцијама и помоћ цивилном становништву у случају елементарних непогода и катастрофа. Користећи богату традицију и уважавајући савремене образовне захтеве у војном образовању, Академија жели да постане препознатљив бренд у земљи, региону и свету.

Неговање традиције

Од стицања аутономног статуса, 1830. године, у Кнежевини Србији било је више покушаја да се оснује висока војна школа. У децембру 1837. године почела је да ради Војна академија, али је та школа већ после шест месеци затворена. Неколико година касније, Илија Гарашанин, задужен за Гарнизону војску, предложио је да се оснује Арtilеријска школа и на тај начин унапреди војна спрема Кнежевине Србије. Државни савет усвојио је тај предлог, а кнез Александар Карађорђевић га одобрио 18. марта 1850. године. Пројекат за формирање школе израдио је Франтишек – Фрањо Зах, који је постао и њен први управник. Арtilеријска школа је прва војна високошколска установа у Србији, чије традиције данас наставља Војна академија у Београду.

Војна академија је током историје пратила судбину своје државе и народа. Школовање је често прекидала, устано-

ва је неколико пута мењала локацију и програме школовања, али је успела да очува континуитет у образовању официрског кадра. Јединствена Академија, намењена школовању официра свих родова и служби, формирана је 2006. године са седиштем у Касарни „Генерал Јован Мишковић“, а 18. март обележава се као Дан Војне академије.

Мисија и школовање

„Системом војног образовања изградити идентитет професионалног официра, лидера, часног, оданог, оспособљеног и спремног за интелектуалне и етичке изазове официрског позива у служби отаџбине, Републике Србије“.

На Војној академији стиче се високо образовање на основним, мастер и докторским академским студијама, организује каријерно усавршавање официра, школују слушаоци за резервне официре и организују основна, примењена и развојна истраживања значајна за подизање квалитета високошколске наставе, оспособљавање научног и наставног кадра и увођење кадета у научни рад. Школовање представља чврсто повезан скуп студијских програма, војног оспособљавања и војног стручног усавршавања старешинског кадра, а настава се реализује на акредитованим студијским програмима у области друштвено-хуманистичких и техничко-технолошких наука.

Поред образовања полазника из наше земље, реализује се и школовање лица из иностранства и заинтересованих самофинансирајућих студената из Србије. Настава у Војној академији реализује се у савремено опремљеним лабораторијама, кабинетима и учионицама, те у савременом Центру за симулације и учење на даљину. Значајан део наставе реализује се на полигонима, у научноистраживачким установама, ремонтним заводима и производним организацијама. На свим студијским програмима од 2007. године равноправно конкуришу и девојке, чије се школовање реализује под истим условима као и за мушкарце.

Осим реализације студијских програма, у Војној академији периодично се организују и курсеви стручног оспособљавања и усавршавања за потребе Министарства одбране, али и за остале установе.

Основне студије

Основне академске студије реализују се на седам студијских програма – Менаџмент у одбрани, Војномашинско

инжењерство, Војноелектронско инжењерство, Војнохемијско инжењерство, Војно ваздухопловство, Логистика одбране и Јавне финансије. Студије се изводе током четири академске године (осам семестара). Укупан број ЕСПБ које студент треба да оствари да би завршио студије јесте 240. Кадети стичу диплому дипломираног менаџера или дипломираног инжењера, зависно од студијског програма, а осим дипломе издаје им се и Додатак дипломи, који означава компетенције кадета за професионалног официра у одређеном роду и служби Војске Србије, као и за дипломираног менаџера или дипломираног инжењера у систему одбране.

Завршетком школовања официри стичу универзитетске дипломе у академским областима које су потпуно рав-

ноправне с дипломама осталих акредитованих универзитета у земљи.

На нивоу основних академских студија, Војна академија реализује заједнички студијски програм с Факултетом инжењерских наука у Крагујевцу – Војноиндустријско инжењерство.

Мастер студије

Мастер академске студије обезбеђују проширивање знања стечених на основним академским студијама и стицање компетенција за обављање виших дужности у роду – служби, те за обављања послова мастер менаџера, мастер инжењера, мастер економисте, односно мастер аналитичара заштите животне средине.

Студије трају годину или два семестра, чиме се остварује 60 ЕСПБ. Мастер академске студије реализују се у пет студијских програма: Војноелектронско инжењерство, Војномашинско инжењерство, Војнохемијско инжењерство, Војни менаџмент и Јавне финансије, као и на заједничком студијском програму са Факултетом инжењерских наука у Крагујевцу – Војноиндустријско инжењерство.

После успешног завршетка добија се звање мастер менаџер, мастер инжењер одређеног профила, мастер економиста или мастер аналитичар заштите животне средине.

Докторске студије

Војна академија организује докторске академске студије, чији је циљ оспособљавање студената за самосталан научноистраживачки рад, и којима се стиче највиши степен образовања. Докторске студије изводе се на два студијска програма – Менаџмент у одбрани и Војномашинско инжењерство, и њиховим завршетком стиче се 180 ЕСПБ бодова. Лице које одбрани докторску дисертацију стиче научни назив доктора наука (PhD) у одговарајућој научној области.

Усавршавање

После завршетка основних студија, а током војне каријере, официрима се пружа могућност последипломског научног и стручног усавршавања ради стицања виших нивоа образовања.

У оквиру Школе националне одбране организује се школовање командно-штабних и генералштабних официра за највише дужности у Војсци Србије и Министарству одбране.

Облици каријерног усавршавања су: Основни командно-штабни курс, Командно-штабно усавршавање, Генералштабно усавршавање и Високе студије безбедности и одбране. На свим нивоима стручног усавршавања могу се, под условима утврђеним подзаконским прописима и споразумима, усавршавати и лица из састава оружаних снага страних земаља.

Курсеви

Војна академија реализује курсеве у више области: страни језици, поморство, менаџмент, тактика, оператика, стратегија, јавне финансије, логистика, војно ваздухопловство, телекомуникације и информатика, војноелектронско инжењерство, војномашинско инжењерство, војнохемијско инжењерство, наоружање и опрема АРЈ за ПВД и ВОЈ, наоружање и опрема КоВ и друштвене науке. Полазници курсева, поред припадника система одбране, могу бити и припадници државних институција, јавних предузећа, приватних компанија и цивилна лица из грађанства.

Школовање за резервне официре

Циљ школовања јесте оспособљавање слушалаца за обављање дужности командира одељења и командира водова, односно других дужности тог нивоа у роду или служби и успешно извршавање мисија и задатака Војске Србије. Школовање траје шест месеци. Значај резервних официра посебно је актуелан у одбрамбеним структурама савременог друштва. Војна академија придаје велики значај том школовању, чиме се младим и амбициозним људима даје могућност доказивања и током војне каријере.

Процес реакредитације

У другом циклусу акредитације Војна академија је за реакредитацију припремила следеће студијске програме: а) основне академске студије: Менаџмент у одбрани; Војномашинско инжењерство, Војноелектронско инжењерство, Атомско-биолошко-хемијска одбрана и Противваздухопловна одбрана, б) мастер академске студије: Војномашинско инжењерство, Војноелектронско инжењерство и Атомско-биолошко-хемијска одбрана, и в) интегрисане академске студије: Војно ваздухопловство.

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВОЈНОМЕДИЦИНСКЕ АКАДЕМИЈЕ

Развој војног санитета у Србији започет је у доба владавине књаза Милоша Обреновића када је, 1836. године, основан Солдаски шпитаљ. После Другог светског рата, 1950. године, актима највиших органа власти Југославије, формира се Војномедицинска академија као највиша војноздравствена, научноистраживачка установа и центар за последипломско усавршавање, што је званично потврђено и посебним законом из априла 1960. године. До доношења новог Закона о високом образовању Републике Србије 2005. године, Војномедицинска академија обављала је последипломску наставу за стицање звања магистра и доктора наука, те за здравствене специјализације и супспецијализације из области медицине, стоматологије и фармације.

Како је новим законом било предвиђено да се последипломски облици школовања изводе само у високошколским установама које имају и додипломске студијске програме, Министарство одбране покренуло је, ради хармонизације високог образовања у систему одбране и његовог усклађивања с високим образовањем у Србији, иницијативу за акредитацију студијских програма и војношколских

установа за високо образовање. У складу с тим, после акредитације интегрисаних академских студија медицине у оквиру Високе школе ВМА и добијања дозволе за рад 20. маја 2009, ВМА је примила прву класу кадета школске 2009/2010. године. Акредитацијом специјалистичких и докторских академских студија из области медицине, паралелно с акредитацијом и оснивањем Универзитета одбране у Београду 2011. године, Висока школа ВМА прерасла је у Медицински факултет ВМА и постала организациона јединица Универзитета одбране у Београду.

Организацијом и реализацијом школовања у систему одбране, Медицински факултет ВМА примењује савремене приступе и сазнања из области медицинских наука. Јединствен је у земљи и региону по томе што обједињује медицински и војни позив.

Студијски програми

Тренутно акредитовани студијски програми су интегрисане академске студије медицине, шест студијских програма специјалистичких академских студија и три модула докторских академских студија.

Интегрисане академске студије медицине трају шест година (12 семестара) и носе 360 ЕСПБ бодова. Курикулум је заснован на три постулата. Први јесте језгро које постоји на свим студијама медицине у виду 43 обавезна предмета. Други је велики број разноврсних изборних предмета, укупно 27. Трећи се заснива на стицању знања и вештина које ће кадете оспособити за рад у областима медицине у којима су се до сада углавном ангажовали припадници војне санитетске службе, првенствено у организацији и збрињавању већег броја људи у условима природних катастрофа и масовних несрећа услед дејства хемијских, биолошких и нуклеарних агенаса, с чиме се, као обликом тероризма, савремени свет све чешће сусочава.

Уговором се дефинишу права и обавезе кадета, који имају статус војних лица, завршавају војну обуку, буџетски су студенти и смештени су у интернату Војне академије. На петој и шестој години студија предвиђено је да буду смештени у интернату ВМА, чиме се постиже лакши приступ клиникама и ефикасније савладавање практичног рада са пацијентима.

Уговором се дефинишу права и обавезе кадета, који имају статус војних лица, завршавају војну обуку, буџетски су студенти и смештени су у интернату Војне академије. На петој и шестој години студија предвиђено је да буду смештени у интернату ВМА, чиме се постиже лакши приступ клиникама и ефикасније савладавање практичног рада са пацијентима.

Настава је интерактивна, а кадетима је омогућен рад у малим групама. На почетку студирања сваком кадету додељује се ментор који прати његов рад и усмерава га током школовања.

Услови за пријем у професионалну војну службу по завршеном школовању такође су дефинисани уговором. Сви који дипломирају, након одређеног рада у војногарнизонским јединицама као лекари опште праксе, могу да конкуришу за здравствене специјализације.

Специјалистичке и докторске студије

По завршетку факултета, доктори медицине налазе се пред многим изазовима, који дефинишу избор њиховог даљег стручног усавршавања. Знања и вештине које су стекли завршетком студија, свакако им пружају могућност да се укључе у здравствени систем и да компетентно обављају професионалне активности. Ипак, постоје многе области које, као надоградња на основне студије, могу њихов рад у многоме да учине ефикаснијим.

Специјалистичке академске студије трају годину дана и носе 60 ЕСПБ бодова. Медицински факултет ВМА нуди могућност похађања шест студијских програма специјалистичких академских студија медицине – Трауматологија (25 студената), Медицинска токсикологија (10 студената), Фармакокинетика и биоеквивленција лекова (5 студената), Рационална фармакотерапија (10 студената), Имплантати у оралној медицини (5 студената) и Орално здравље и парадонтална медицина (5 студената). По завршетку тог типа студија, студенти стичу звање специјалисте одговарајуће области.

Медицински факултет ВМА организује и докторске академске студије у трајању од три године. Акредитован је студијски програм – Биомедицина, с три модула – Неуронауке, Молекулска медицина и Фармакологија и токсикологија. Тај студијски програм носи 180 ЕСПБ бодова и акредитован је за 20 студената. ■

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ

Универзитет одбране

Улица генерала Павла Јуришића Штурма 1, Београд

www.uo.mod.gov.rs

Ректор:

Генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић

Војна академија

Улица генерала Павла Јуришића Штурма 33, Београд

тел: 011/3603-065, факс: 011/3600-155

www.va.mod.gov.rs

Начелник:

Генерал-мајор проф. др Младен Вуруна, дипл. инж.

Медицински факултет ВМА

Црнотравска 17, Београд

www.vma.mod.gov.rs

тел. (011)2661-122, 2662-755, факс: 2666-164

Декан:

Бригадни генерал академик проф. др Миодраг Чолић